

Mestersége kémiatanár – Nagy Mária

Bemutakozás

Nagy Mária, középiskolai kémia-fizika szakos tanár vagyok.

Egy kis faluban (Pécsbagotán) születtem és éltem 16 éves koromig. A szomszéd faluba (Szabadszentkirályra) jártunk át általános iskolába. Innen az út a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumba vezetett, ahol kémia tagozaton tanultam, majd a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen folytattam kémia-fizika szakon a tanulmányaimat. Pécs és a Mecsek volt kedvenc tartózkodási helyem, itt kerestem tanári állást a diploma megszerzése (1980) után: 2 év nevelőtanárkodás után a Nagy Lajos Gimnázium tanára lettem. Innen 16 év után

a pécsi Kodály Zoltán Gimnáziumba mentem tanítani, s ma is itt dolgozom. Az életem nagy része iskolában zajlott.

A Nagy Lajos Gimnáziumban sok tehetséges diákkal dolgozhattam, szerettük a versenyre készülést, a versenyek izgalmát, így ott „eredményes” is lettem. Négy kémia tagozatos osztályt vittem az érettségiig, heti minimum 5 órában. Így lehet igazán kialakítani a természettudományos gondolkodást. Következő iskolámban kevés diákot sikerült erre terelni, ezért a hangsúlyt a tanárok képzésére, továbbképzésére helyeztem.

Munkám elismerése díjakban kifejezve: Miniszteri Dicséret, Kémiaoktatásért Díj, Rátz Tanár Úr Életműdíj. Nem díjakban pedig sok egykori diák visszajelzése, tanári felkérések.

Milyen diák volt? Voltak például csínytevései, kapott-e intőket?

Jó diák voltam, nem szerettem leégni sem a tanárok, sem az osztálytársak előtt, ezért sokat tanultam, s matematika-, fizika- és kémiaversenyeken vettem részt. A történelem nem volt erősségem, harmadikban azért kaptam meg a jobb jegyet a történelemtanáromtól,

mert mindhárom tárgyból OKTV 2. fordulóra jutottam. Mi elhittük a tanárainknak, hogy a mi érdekünkben tanítanak talán túl sokat! Nem kérdőjeleztük meg munkájukat, tiszteltük őket.

Igen, voltak csínytevéseim, de erről a nyilvánosság előtt nem szeretnék beszélni. Nem vagyok büszke rá.

Miért választotta a tanári pályát? Miért éppen a kémia tantárgyat választotta?

Mióta az eszemet tudom, tanár szerettem volna lenni. Tán ott kezdődött, hogy nagyapámról azt mesélték, hogy a falu esze volt, tanító is lehetett volna... Az elsős tanító néni pedig elvárásolt. Aztán felsőben a matematika-tanárnő szeretete végleg eldöntötte, hogy ezen a pályán a helyem, s én olyan szeretnék lenni, mint Kati néni. Ő képesítés nélkül tanított kémiát, de olyan lelkesen, hogy a kémia tagozatot jelöltük meg a gimnáziumban.

Milyen tervekkel vágott neki a pedagógusi pályának? Mennyiben valósultak meg ezek?

Gimnazistaként azt tapasztaltam, hogy társaimmal meg tudom értetni azokat a dolgokat, amit órán nem értettek. Azt gondoltam, hogy tanárként is képes leszek erre. Hát nem sikerült mindenkivel. Nem a megértéssel van a gond, hanem a megtanulással. S anélkül persze már megérteni sem lehet egy idő után.

Volt-e az életében tanárpéldakép, aki nagy hatással volt önre?

Igen, példaképem az általános iskolai matematika-kémia tanárom, aki nagy szeretettel tanított órán kívül is, minden kíváncsiságomat igyekezett kielégíteni. Aztán később is – gimnáziumban, egyetemen, majd kollégaként – voltak olyan tanárok, akik nagy hatással voltak rám. Szerencsésnek érzem magam emiatt.

Mit gondol, mitől jó egy kémiaóra?

Amitől tán más óra is: ha a diákok aktív résztvevői a feldolgozásnak. Ehhez manapság változatossá kell tenni az órákat. A kémiaórán a legélvezetesebbnek a kísérleteket tartják a diákok. Ehhez mindig hangsúlyozom, hogy a kísérlet célja valami új megtanulása. Szoktam mondani, hogy nem mutatványos vagyok, hanem tanár. Az, hogy egy

óra jól sikerült, hangot is adnak a diákok néha: ó, de kár, hogy vége van!

Ön szerint milyen a „jó” gyerek?

A jó diák érdeklődő, olyan kérdéseket, problémákat vet fel, amelyek előrelendítik az órát. S ha kell, otthon megtanulja az új ismereteket, megírja a gyakorló feladatokat. S ha valami nem megy, rákérdez, ahelyett, hogy próbálja eltitkolni esetleges hozzá nem értését. Azért a csibészeket is szeretem.

Van kedvenc anyaga vagy kedvenc kísérlete? Miért éppen az?

Mindig az a kedvenc, amit éppen tanítok. Kedvenc kísérletem: a széndioxid-gáz átöntése másik főzőpohárba, majd kimutatása. Ennek mindig nagy sikere van. S a diákok is szeretik a hidrogénnel töltött szappanbuborékos kísérleteket. Itt pl. értelmet nyer az a fogalom, hogy „a levegőnél kisebb sűrűségű gáz”.

Saját szórakoztatásra, vagy néha szakkörön szeretem a zselés közegű kísérleteket kipróbálni, továbbfejleszteni.

Ha csak egyetlen (vagy néhány) kémiaórát tarthatna, arra milyen témát választana?

Talán a kémiai reakciók típusait, sok-sok kísérlettel.

Volt-e olyan pillanat vagy esemény a pályáján, amit különösen emlékezetesnek tart?

Ó, sok ilyen volt. Az elsőt említem. Tanítványom, Tamás az OKTV döntőjébe jutott. Természetesen elkísértem. A tanárok a parkban várakoztak, izgultak, míg a diákok a gyakorlati feladatokat oldották meg.

Én zöldfülűként csak hallgattam a kollégákat arról, hogy milyen zseniális tanítványaik vannak. Aztán pár hét múlva Győrben az Irinyi-verseny döntőjén – itt lehetett először megtudni az OKTV-eredményeket – kiderült, hogy Tamás megnyerte a versenyt. Elbőgtem magam. Annyit dolgoztunk együtt, reménykedtünk, de ez minden várakozásomat felül múlta.

Hogyan látja a kémiaoktatás jelenlegi helyzetét?

Siralmasnak látom. Annyira kevés időnk van olyan sok anyag megtanítására, hogy reménytelennek tartom az eredményes tanítást. Valamiről le kell mondani. A szükséges segítséget sem kapjuk meg: laboráns híján örökös lelkiismeret-furdalással dolgozom, hiszen a mosogatnivalók halmozódnak, a tanári asztalon gyűlnek az oda nem való dolgok, mert nincs idő a rendrakásra. Ugyanakkor alapszabály, hogy „a laboratóriumi munka feltétele a rend és a tisztaság”. S Damoklész kardjaként lebeg a fejünk felett az ÁNTSZ-látogatás.

Mivel foglalkozik legszívesebben, amikor éppen nem dolgozik? Mit osztana meg a munkáján kívüli életéből?

Legszívesebben túráznék, kirándulnék sokkal többet, mint amennyire időm van. A medvehagyma-túrákat ki nem hagyom a Mecsekben. Hétféteken anyukám kertjében dolgozom, fűvet nyírok, veteményezek... s betakarítom a termést. Ez igazán kikapcsol a hétköznapiakból.

Mit tanácsolna a kezdő tanároknak, vagy azoknak, akik tanári pályára készülnek?

Kb. 10 éve még örültem annak, ha valaki – főleg, ha az én hatásomra – tanári pályát választott. S az is elhangzott párszor, hogy olyan tanár akar lenni, amilyen én vagyok. Ma már óvatosabb vagyok, nem irigylem a ma kezdőket. Tán azt tanácsolnám, hogy faggassa ki a már működő tanárokat arról, hogy milyen egy napjuk, hogy hogyan telnek a szabadságaik, s gondolja meg, hogy vállalja-e ezt. Ha igen, akkor saját lelkiismerete szerint tegyen meg mindent a tanítása során.

Milyen tervei vannak az elkövetkezendő évekre?

Engem ez az életműdíj a legjobbkor ért el. Ez az utolsó tanévem. Nem tervezem azt, hogy nyugdíjasként munkába álljak. Ha igény lesz rám, az Irinyi-verseny versenybizottságában még szívesen dolgoznék tovább.

Be- és kicsöngetés nélkül szeretnék szabadon dönteni az időmről: elsősorban anyukámat segíteni bármikor, aztán mozizni, olvasni, kirándulni, mediterrán tengerbe merülni, s befejezni a kb. 10 éve elkezdett poncsókötést. ☺